

Inspectoratul Școlar Județean Neamț
Colegiul Național „Roman-Vodă”

CONCURSUL REGIONAL EXCELSIOR

înscriș în CPPERI 2025, poziția 1359

EDIȚIA a III-a

Etapă regională

12 aprilie 2025

- *Toate subiectele sunt obligatorii.*
- *Timp de lucru: 120 de minute*
- *Din oficiu 10 puncte*
- *Total: 100 de puncte*

Numele: _____	
Inițiala prenumelui tatălui: _____	
Prenumele: _____	
Școala de proveniență: _____	
Localitatea: _____	
Înv./prof.: _____	
Nume și prenume supraveghetori:	Semnătura

Clasa a III-a

Se dau fragmentele:

Textul A

„Odată, nu chiar demult, mai degrabă în zilele noastre, în Țara Balaurilor, ce se află dincolo de Munții Uriașilor, pe Tărâmul Celălalt, s-a născut un pui de balaur care era altfel decât cei din neamul său. Părinții, un balaur solzos și puternic și o bălăuriță cochetă, cu vreo șapte capete coafate, și-au dat seama de asta încă de pe vremea când balaurul era în fașă, dar n-au spus nimănui, ca nu cumva să se facă de râs. Bebelușul - balaur râdea în fiecare dimineață la soare, un fapt neobișnuit, căci se știe că, de când lumea, balaurii preferă întunecimile nopților fără lună. Nu-i plăcea să i se facă baie în jar încins și nici să doarmă încolăcit pe vreo comoară, așa cum făceau toți balaurii respectabili.

Când a crescut ceva mai mare, puiul de balaur a început să se comporte din ce în ce mai ciudat: iubea florile, iarba cea verde, cântul păsărelelor. Își petrecea serile privind melancolic cerul înstelat. Se apucase chiar să scrie versuri. Toate acestea și multe altele îi îngrijorau până peste poate pe părinții săi, mai ales că, precum se știe, balaurii sunt niște făpturi urâcioase și lipsite de sensibilitate. Toți ceilalți pui de balaur își băteau joc de puiul nostru și-l credeau un soi de papă-lapte.

Într-o zi, l-au provocat la un concurs de scos flăcări pe nări, talent pe care balaurii îl au de obicei din naștere. Puii obișnuiți și-au demonstrat din plin această calitate: deși nu erau mai înalți decât o casă cu un singur nivel, dacă se concentrau, reușeau să sece un iaz, să incendieze o pădure de puiți de brazi și să aprindă un hambar cu fân cu flăcărilor lor. Scui-pau foc așa cum anumiți oameni prost-crescuți scui-pă coji de semințe. Veni și rândul puiului cel gingaș să arate de ce este în stare. Se concentra până când simți cum îi plesnește capul (căci nu avea decât unul) și scoase pe nări ... trei firișoare firave de fum. Tot de-acolo răsări o flăcăruică albastră, care pâlpâi puțin, apoi se stinse. Ceilalți pui râdeau în hohote de neputința sa.

— Asta-i tot?! zise cu înfumurare un pui cu nouă capete din care ieșeau scânteii. Halal balaur!

— Doar o flacăra pâlpâitoare, care n-ar putea să aprindă nici măcar o mână de vreascuri! zise disprețuitor altul. De acum încolo Pâlpâilă o să-ți rămână numele!

Puiul de balaur se rușină și începu să intre la griji. „Cum voi putea să mă lupt cu Făt-Frumos și cu alți voinici, dacă focul dinăuntru meu e stins? Cum voi putea să apăr comoara ce-mi va fi hărăzită?”, se întreba el, deși, fie vorba între noi, n-avea niciun chef să se lupte cu nimeni, căci era împotriva violenței, și nici să apere vreo comoară. Mai degrabă ar împărți-o cu alții, deoarece nu era un balaur lacom. Văzând că nu se simte bine printre ai săi, Pâlpâilă hotărî să-și ia lumea în cap.

— Poate voi învăța pe alte meleaguri cum să scuip foc și fum! zise el în timp ce se îndrepta spre tărâmul oamenilor.

Pâlpâilă ajunge, în drumul său, la un vulcan și îi vine ideea de a se stabili în craterul lui pentru a-i înghiți lava. Oamenii care locuiau la poalele muntelui sunt bucuroși că nicio erupție nu le-a mai distrus casele. Totuși, Pâlpâilă rămâne același: scuipă doar fum alb, de aceea se hotărăște să înghită foc adevărat. Oamenii se sperie când îl văd, dar un băiețel se împrietenește cu puiul de balaur. Pâlpâilă salvează satul în timpul unui incendiu. El plângea:

— N-o să devin niciodată un balaur adevărat ...

Băiețelul începu să-l mângâie și-i spuse:

— Tu n-ai cum să fii ca frații tăi, Pâlpâilă! Tu ești bun. Îți plac florile, cântecul de fluier, frumusețile munților. Nu poți pârjoli totul în cale, îți place să-i ajuți pe oameni ... Nu ai un suflet negru, precum ceilalți balauri ...

Pâlpâilă se opri din plâns, căci băiatul avea dreptate. Din clipa aceea simți cum i se ia o piatră de pe inimă. Într-adevăr, îi plăcea să fie bun și să îi ajute pe oameni. De aceea se hotărî să se facă pompier.

Cu ajutorul prietenului său își construiește o casă pe cel mai înalt pisc de munte și de acolo veghea asupra văilor. Cum vedea un incendiu, alerga iute să stingă focul, iar oamenii îi erau recunoscători și-l slăveau în cântecele lor.”

(Adina Popescu, „Aventurile lui Pâlpâilă”)

Vocabular:

fașă = bucată lungă și îngustă de pânză cu care se înfășoară strâns copiii mici, peste scutece;
bandaj, pansament;
hărăzită = destinată, sortită, ursită;
pârjolită = incendiată, arsă;

Textul B

„Trebuie mai mult decât un măr,
Să umpli un paner.
Trebuie mai mult decât un pom,
Să cânte livada sub cer.

Dar nu trebuie decât un om,
Pentru ca un dram de bunătațe
Să lucească asemeni unui măr,
Pe care să-l împarți pe jumătate.”

(Maurice Careme „Bunătațe”, traducere de Radu Boureanu)

Vocabular:

dram = bucățică, fărâmă, pic, strop;
paner = coș;

SUBIECTUL I (20 de puncte)

1. Identifică în *textul B* câte 2 cuvinte, care în scris respectă schema:

C- consoană, V- vocală

Schema cuvântului (C, V)	Cuvintele
CVCVC	
CVCVCVCV	

0, 50 x 4= 2 puncte

2. Scrie câte un cuvânt cu înțeles asemănător pentru următoarele cuvinte:

Cuvântul	Cuvântul cu sens asemănător
trăiau	
a distrus	
ciudat	
cochetă	

0, 50 x 4 = 2 puncte

3. Identifică în *textul A* două perechi de cuvinte cu sens opus:

0, 50 x 4 = 2 puncte

4. Formulează câte un enunț în care să utilizezi sensurile diferite, față de cele din textele date, ale următoarelor cuvinte: „cer”, „măr” și „râs”.

1 x 3 = 3 puncte

5. Inversează locul cuvintelor în următoarele perechi, după modelul:

flacăra pâlpâitoare – pâlpâitoarea flacăra

balauri solzoși _____

bălăuriță cochetă _____

făpturi urâcioase _____

0, 50 x 3 = 1, 50 puncte

6. Formulează câte un enunț în care cuvintele *l-a*, *m-ai*, *ne-a* să fie scrise fără cratimă.

0, 50 x 3 = 1, 50 puncte

7. Pornind de la cuvântul „cântec”, scrie patru cuvinte din familia acestuia (cuvinte înrudite).

0, 50 x 4 = 2 puncte

8. Rescrie textul, corectând greșelile!

Mar interesa să am informați mai complete despre balauri si bălăurițe, dacă mă pute-ți ajuta.

0, 50 x 4 = 2 puncte

9. Schimbă numărul substantivelor din prima coloană:

paner	
jumătate	
pui	
făpturi	

0, 50 x 4 = 2 puncte

10. Formulează câte un enunț în care cuvintele „creangă” și „luna” să fie pe rând substantive comune și proprii.

0,50 x 4 = 2 puncte

SUBIECTUL al II- lea (40 de puncte)

1. Alege varianta corectă, pe baza informațiilor din textele date:

- Puiul de balaur este numit Pâlpâilă, deoarece:
 - a) pielea sa luminează ca o flăcără.
 - b) nu reușește să scoată flăcări.
 - c) îi plac lumânările care pâlpâie.
 - d) scoate zgomote asemănătoare cu pâl-pâl.
- Nu trebuie decât un om:
 - a) să construiască o casă.
 - b) pentru un dram de bunătate.
 - c) să plece în Cosmos.
 - d) să planteze o livadă.

0,50 x 2 = 1 punct

2. Explică următoarele expresii:

„să-și ia lumea în cap”

„suflet negru”

„i se ia o piatră de pe inimă”

„să cânte livada”

2 x 4 = 8 puncte

3. Cum erau părinții lui Pâlpâilă, descriși în primul alineat?

7 puncte

4. Ce nu-i plăcea să facă bebelușului-balaur?

7 puncte

5. De ce a primit numele de Pâlpâilă?

7 puncte

6. Prezintă, în 2- 3 enunțuri, o faptă bună pe care ai făcut-o.

10 puncte

